

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus liberenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Férfős szerkesztő:

BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tőzsdéjében.

Szilágyi Dezső.

A halál, az elmulás mindig megdöbbenést kelt lelkünkben. Ha egy gyenge kis élet elmúlását látjuk, egy apró csecsemőt, ki mint a virág kinyitott azért, hogy elhervadjon: elhal ajkunkon a szó. Ha a családapa koporsóját látjuk árváitól körülvéve, könny szökik szemünkbe. Kit ne döbrentene meg a riasztó hír, mely a hazán végignyilatott, hogy Szilágyi Dezső, a magyar jogászok legelseje, a félelmetes nagy államférfi, a kinek ajkáról a miniszterek aggódva lesték a szót, a ki, ha beszélni kezdett, tört, zúzott, rombolt, mint a féktelen tavasszi vízáradat, a legszebben megalkotott elméleteket, mint a kártyavárat, egy fuvással halomradöntötte, az erőnek, az istenadta szellemnek meglepő nyilatkozása: ez a hatalmas ember pár perc alatt a mult embere lett. Volt, nincs. Két nappal előbb minden újság hordta a hírét, hogy hol volt és hova fog menni, egy nappal később hullafoltoktól eléktelenített tetemét állják körül sápadt, megdöbbenő barátai és ellenfelei. Igen. A nagy ember, a sokak ellenfele, a kevesek barátja, a kinek istendata lelke erőszakolta ki a tekintélyt embertársai előtt egy mozdulatlan hulla lett, Isten, az életnek és halálnak hatalmas ura közbeszólt: Eddig és ne tovább! Adtam, most elvettem, úgy mint a többiét, mert Elöttem nincs különbség a muló virág és a szikla

tetején álló büszke tölgy között, csupán abban, hogy az utóbbi nagyobb esik az elsőnél s rompa zúbanása megfélemlíti a környezetét.

Ellenfelünk volt Inkarnatus liberális volt, a kik kilencszázados kereszténység legszebb ágait tördelte az emberek között, azoknak kárörömétől és zúgó tapsaitól kísérvé. A modern haladás szellemétől áthatva, az Istentől elszabadult művelt nyugat világosságától vezetve, azok közé szegődött, a kik itthon is romboltak, de helyébe hozzá hasonlókat nem emeltek. Hogy melyik alkotás volt nagyobb, erősebb, a multé-e, vagy a jelené, ő bizonyára tisztában látja már, mint mi itt e földön. A halál megsemmisíti, tehetetlen anyaggá teszi a testet, de a lelket kiemeli burkából, a melylyel az élet körülvette. A lélek megszabadulva a földi élet nyűgétől, a test terheitől, tisztában, határozottabban látja a különbséget a jó és rossz, a helyes és helytelen között. A bilincsek lehullanak s mint a büszke sas történetéből kiszabadulva, emelkedik a lélek a látás magaslatára.

Mindenesetre jó, ha ezt is figyelembe vesszük a jelenkor alkotásai között. Az emberiség annyira neki adta magát a jelen munkájának, annyira a jelennek, a törékeny anyagnak dolgozik, mintha a lélekről, az örökről szabad volna megfeledkeznie. Az a sirhalom, a mely egy óriási lélek földi életének határkövét

képezi, sokra, nagyon sokra taníthat. Annyi mindent sietiek lerombolni a multból csodálatos, hogy oly büszke önhittséggel beszéltek önmagukról, alkotásaikról, a melyek biznyára egy új kor küszöbét jelentik, de hogy egy jobb koré-e, vagy az anyagi és erkölcsi lejtő-e: nem kezték.

Nekünk, a kik a keresztény eszmék nagy alkotásait az emberiség legdrágább kincsének tartjuk, mindenesetre ellenfelünk volt Szilágyi Dezső. És mégis meghajtjuk előtte zászlónkat. Sok volt jellemében, a melytől hibái mellett is tiszteletre méltóvá tette. Az irány, melyet követett, helytelen volt, de ő meggyőződéssel járt a helytelen uton is. Ha helytelen látott elvbarátainak eljárásában, föl mert ellene szólalni, sőt a közélet, a politikai tisztesség azon újjáalkotásában, melynek folyamait most éljük, ő az egyik főfaktor, főmozgató volt. Magyar volt minden ízében a magyar jellem minden fény- és árnyoldalával. Tudása, ismeretei, lelkének fényes megnyilatkozásai, tüneményes alakká teszik őt a magyar politikai világban.

És most egy csillag hullott le a magyar politikai világ egeről.

Érezzük a mulandóság borzadályos hatalmát. Volt és nincstöbbé. Csak emléke maradt meg.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Bestiola.

Jules Maretie után franciából: Horváth Imre.

Boldog diákkoromban történt. Egyik tanárom ebédre invitált és én szörnyen unatkoztam.

Bezárva? Kérdezi talán valaki tőlem. És vajjon miért? Már nem emlékszem reá, mert sajnos! — nem tegnapi datálódik. Régen volt biz az. Nagyon valószínű, hogy igazságtalanul zárták rám az ajtót. Kérdezzenek csak meg egy diákot, a kit valaha bezártak, nem ezt mondja-e?

Szóval be voltam zárva és Virgiliust fordítottam. Gyakran megesett velem, hogy latin dolgozataim nem készültek el a rendes időre. Most is ezzel kellett győtrődnöm. A második könyvnél tartottam. Megállottam, elgondoltam s ezen elmélkedésem egyre jobban meggyőzött arról, hogy állapotom egyáltalában nem irigylésre méltó.

Gyönyörű szép idő volt, félig kinyitott ablakomban keresztül büszkén nézett be hozzám a nap; úgy látszott, mintha ragyogó sugaraival boszantani akarna, mi annál jobban dühösített, mert játszópatjásaim vidám kiabálása egész a fülembé hallott.

Szórakozásul nem volt nálam egyéb, mint Saintine »Picciola« című regényének egy lapja. Csakhogy ezt már százszor is elolvastam. Mitévő legyek? Nem volt egyéb hátra, minthogy megpróbáljam az alvást.

Lefeküdtem, szemeimet bezártam. A görögök, rómaiak, Aeneas, a feladvány, trójaiak, Didon, Picciola, Carthago, a tanár, a becukás, a szünóra, Anchises atya egyideig lótottak-futottak fejemben, aztán elaludtam. Egy csipés az orromon felriasztott álmomból. Megrázkódtam, de újra elaludtam. Ujabb csipés és én megint fölébredtem. Ismétlődött az előbbi jelenet. Megint újra és újra kezdődik. Végre teljesen fölébredtem s akkor láttam, hogy a csipés egy kis bogérról származik. Egy kis katicabogár volt, mely orromat elysei mezőknek tekintette s egészen otthonosan sétálgatott rajta. Diadallal fogtam el. A kis kópé holtan tetette magát. Az ember ártatlannak hitte volna, úgy elrejtette lábacskaikat. Mily szép volt! Nem tudtam rá megharagudni. Gömbölyű, fényes, pici fekete feje volt, két sima piros szárnya, melyeket alig észrevehető fekete pettyek diszítettek.

Eleresztettem; azt hitte visszanyerte szabadságát, menekülni akart, de én a kegyetlen zsarnok, nyomában voltam, hatalmamba kerítettem és ő ismét holtan tette magát. Miért félt tőlem? Hiszen nem akartam én bántani. Csakhogy a rovarok tudják, hogy az emberek gonoszak és a diákok még gonoszabbak, mint az. Mind jobban érdekelt a kis katicabogár; szép óvatosan letettem a latin füzetembe.

Úgy látszott azonban, hogy éppen nem törődik a görögökkel s a trójaiakkal! Végig járta a dactylusokat, spondeusokat minden félelem s tisztelet nélkül. Legkevésbé sem érdekelte,

hogy Didon összeégett, Aeneas elmenekült! Ami nyugtalanította, az elvesztett szabadsága volt, a szép kék ég, lombos fái, árnyas falevelei, szép virágai. A katicabogár nagyon érezte, hogy fogoly. Hát még én!

Szememmel követtem őt, elengedtem távozni a papírról, élénken, fűrgen tipegett tovább s már-már azt hitte, hogy szabad. Amde én ott voltam. Néhány lépést tehetett meg s én megállítottam futásában. Szabadnak hitte magát s ismét rabba lett! Lassankint azonban hozzászokott a játékhoz, kevésbé félt tőlem; ide-oda röpködött s mint egy megszelídített veréb, majd kezemre, majd karomra, arcomra szállott.

Nagyon összebarátkoztunk. Elvezettem »fogyolytárs«-nak, »kedvencem«-nek, összeszedtem minden tudományomat, hogy méltó nevet adjak neki. Nem találtam. De ime! hirtelen eszembe jut, hogy csak az imént olvastam Saintine regényének egy lapját, melynek címe: »Picciola«. Készen voltam a névvel, a kis katicabogárnak. Bestiola nevet adtam. Bestiola! Szegény Bestiola! Szegény kis pici bogárka! Azt hiszem, örömkönyvet hullattam.

Ezentul a becukás nem volt reám nézve büntetés. Volt társam, barátom, élő könyvem, enyém volt Bestiola. Tolla ragadtam s megvettem magamat azonnal történetirónak, Bestiola történetirójának. Megfigyeltem s följegyeztem minden mozdulatát. Füzetem megtelt ilyenféle megjegyzésekkel:

Bestiola a tintatartóhoz közeledik... bele-

ÜJDONSÁGOK.

— **József főherceg szemleutja.** A legmagyarabb főherceg érkezése ünnepe volt Székesfehérvárnak. Lobogódiszt öltött a város s a nép ünnepi ruhát öltve tömött sorokban várta a honvédség főparancsnokának, a megye nagynevű lakójának érkezését, kinek utja az Apáca-, Kórház- és Nádor-utcán át valóságos diadalut volt, melyen a folyton kitörő harsány éljenzés igazolta azt a szeretetet, melylyel viseltetik népünk a nagy népszerűségnek örvendő főherceg iránt.

A csinosan dekorált pályaudvarra tegnapelőtt este 7 óra 48 perckor robbogott be Nagy-Kanizsa felől a gyorsvonat, melynek érkezését nagyszámu közönség várta. A főherceg kíséretében volt Klobucsár altábornagy és több törzstiszt. Fogadására megjelent a pályaudvaron **Fiáth** Pál báró főispán, **Károly** János, káptalani helynök, **Huszár** Agoston alispán, **Havranek** József polgármester, **Reé** István főkapitány, **Alaghy** Dezső iskolaszéki elnök stb. stb. és a katonaság élén **Zurna** altábornagy. Miután **Zurna** altábornagy beadta jelentését, a főispán üdvözlő szavaira a főherceg röviden válaszolt.

— Én, ki e megyének állandó lakója vagyok — ugymond — szívből örülök, hogy városukba léptem. Isten éltesse önöket

A kölcsönös üdvözlések után a Sőrcz József vezetése mellett megjelent tüzölt szakasz arcvonala előtt végigment s aztán az állomásról, hol a példás rend **Simon** Sándor alkaptány tapintatát dicséri, a »Magyar Király« szállodába hajtatott, a honnan tábornokok és törzstisztek társágában gyalog ment a tisztí pavillonba, melynek transparentekkel s drapériával pompásan díszített és fényesen kivilágított parkjában disztrakoma volt.

A főherceg, mint a honvédség főparancsnoka tegnap szemlét tartott a városunkban összpontosított m. kir. székesfehérvári 17. gyalogezred felett, megelé-

gedését és elismerését fejezvé ki a helyes vezetés, jó kiképzés s a legénység fegyelmezett, katonás magatartása felett. Délben a »Magyar Király« szállodában huszonegy terítékű bankettet adott, melyen a törzstiszteken kívül báró **Fiáth** Pál főispán, **Károly** János püspöki helynök, **Huszár** Agost alispán, **Daróczy** István kir. törvényszéki elnök, **Havranek** József polgármester, **Reé** István főkapitány voltak hivatalosak.

A főherceg tegnap d. u. 3 óraker elhagyta városunkat s Alcsuthra utazott. **Reé** István főkapitány **Simon** Sándor alkaptánnyal a főhercegi fogat előtt kimentek a határig, hogy a cigányok esetleges tolokodásának elejét vegyék. Nem is volt látható közülük egy sem. A főherceg megállt a város határán s midőn a példás rend felett elismerését fejezte ki, meleg szavakkal mondott köszönetet a rendőrség fáradozásáért.

— **Az Oltáregyesület** szent misére a jövő vasárnap — *augusztus 4-én* — délelőtt 10 óraker a szeminaryumi templomban fog a Mindenhatóknak bemutattni.

— **Petőfi halálának évfordulója.** A magyar népdal lángelkű mesterének, a halhatatlan emlékü költőnek, a szabadságharc harcedzett bajnokának halálzási évfordulóját mindenütt, hol magyar szív dobog, nagy lelkesedéssel ünnepelték meg. A mi városunkban sem ment feledésbe az 52 éves sir s szerény körben bár, de annal nagyobb lelkesedéssel ünnepelték meg a tegnapi napot, a gyászos esemény évfordulóját. Alig két nappal ezelőtt **Kiss** Mihály, az ipartestület borbélyszakosztályának tevékeny elnöke megpendítette az eszmet egy szakosztályi ülésen s a szó nem volt a pusztába kiáltónak szava s mert a lelkesedés erős akarattal párosult, a szót tett követte s tegnap este 8 óraker a Belák-féle kert-helyiség zsufolásig megtelt ünnepelő közönséggel s midőn a drapériával izélesen díszített s babérral koszorozott **Petőfi**-kép mellett kigyultak a lampionok, kitörő éljenzés fogadta **Kiss** Mihály elnök megnyitó szavait, melyek elhangzása után **Kirivits** Bódog, lapunk segédszerkesztője lépett az emelvényre s mindvégig figyelemmel hallga-

— Maga még mindig csak itt tart? Siessen; hat órára le kell írnia a két első könyvet s most már négy óra. Jól vigyázzon magára, ha az egészséget el nem készül, lássa következtését!

Végre eltávozott és én egyedül maradtam, egyedül Bestiolával, kedvencemmel. Keresni kezdtem őt. Nem láttam sehol. Bestiola! Bestiola! Sokáig hívogattam. Füzeteim, könyveim, tollaim átkutattam mind, szíjjel hánytam, felforgattam mindent. Bestiola sehol sem volt fellelhető.

Még sokáig kutattam, kiabáltam, keseregtem, végre meg yugodtam s fel-felsőhajtvá újra elővettem a »Mantuai hattyut«, a mint ezt a sorbonnei egyetemen nevezik. Félóra mult el ezalatt. Hálátlanul, rá sem gondoltam már a kis katicabogárra, midőn elővéve a tintát, tollamat belemártottam, hogy néhány sort írjak, tollam hegyén találtam őt, feketén, megfulladva. . . Bestiola, szegény Bestiola, barátom, fogolytársam, szerencsétlen Bestiola!

Vigasztalhatatlan valék. Bánatom s könynyüim határtalan volt. Hosszu ideig őriztem a pici bogár földi maradványait, szerettem volna bebalzsamoztatni, mint az egyiptomi sirtoltok múmiái vannak, szomorú sírfeliratot is készítettem számára.

Hol van ő most már annyi év után? Bár csak feltűntem volna gombostűre!

Elvesztettem, de még a mai napig is őrzöm édes emléket. Mily rövid ideig tartanak az örömek itt e sárgómbön!

tott felolvasásában avatott kézzel festette a nagy költő viharos életét, majd lelkes beszédben emlékezett meg a gyászos évforduló jelentőségéről. A nagy hatású, igaz lelkesedéssel megtartott ünnepi beszéd után **Kiss** Mihály polgártársunk ügyes hangszólyozással szavalta el **Petőfi** »Egy gondolat bánt engemet« című versét, a mit **Fekete** Ilonka szavalata követett. Sok érzéssel, kedvesen adta elő **Petőfi**nek »Hazám . . .« című versét s méltán megillelte a közönség tapsa, mely a kis gyermekleány szives közreműködését követte. **Kiss** Mihály záró szavai után az ünnepelő közönség az éjfél órákig kedélyes hangulatban maradt együtt.

— **Kinevezés.** Plossek Ferenc kir. pénzügyigazgató a moóri adóhivatalhoz Riemele Sándor moóri lakost díjtalan adóhivatali gyakor-nokká kinevezte.

— **A hősök áldozata.** Nap-nap után melegebb időt érünk s ha így haladunk, elérjük az amerikai hőséget. Tegnap már a hőségnek áldozata is volt városunkban. **Kendl** Mihályné kö-zép-hidvégi (Tolna m.) lakos tegnap két kis gyermekével városunkban járt s a mint a kórház-utcában a püspök-kert mellett a vasut felé haladt, hirtelen rosszul lett s eszméletét veszve összeesett. A gyermekek jajveszkelésére csakhamar temérdek szemlélője lett a mozdulatlanul fekvő asszonynak, mignem a mentőkoscsin gyermekeivel együtt a Szent György kórházba szállítottatt.

— **Megtámadott katona.** Dezső János honvéd szakaszvezető, zászlóalj kürtös vasárnap este 10 óra tájban a Peuser-féle kert előtt egy fának dülve pipázgatót, midőn hátulról egy ütés érte, beleszédült s mire felocsudott aléltáságából, a honvéd járőrrel találkozott, a kiknek a segítségével sikerült kinyomozni a tettest **Virág** János Szeder-utca 11. sz. alatti már ismert nevű legény személyében, a ki néhány hasonló pajtásával duhajkodásával már jó névre tett szert. Az úgy a bíróság elé kerül.

— **Értasítvény** a székesfehérvári irgalmas nővérek vezetése alatt levő tan- és nevelő intézetről. Az intézet tanodája 4 elemi- és 4 polgári osztályt foglal magában. Tanítatik a képezdés s tanképességi bizonyítványokkal ellátott apácák által magyar nyelven mindazon tárgy, mely a főlelmi tanodákban és polgári osztályokban rendszerszerűen van; azután a magyar-, német- és francia-nyelv, rajz és festés, azonfölül mindenféle hasznos és szép női munka. Csupán zene, ének és tánc adatik elő világiak által. Szállást, élelmezést s egész ellátást nyerne a növendékek a következő feltételek alatt: 1. Legalább két évig az intézetben kell maradniok, csak rendkívüli esetek elő nem fordulnak. 2. A fizetés félévénként előre történik. 3. Fizet pedig minden növendék egy-egy évre teljes ellátás- és tanításért beleértve a kézimunkát, francia- és német nyelvet is 200 frtot. Ezenkívül: a) zongoratanításért egy évre 82 frt, b) mosásért 12 frt, c) rajzolásért 12 frt, d) énektanításért 6 frt, e) táncmesternek 6 frt, f) orvosnak 4 frt. A ruházat, tankönyvek, munkakellékek és gyógyszerek külön fizetnek, mire félévénként 20—30 frt fizetendő. 4. A ruházatra nézve kívánatos, hogy minden növendék hozzon magával az intézetbe: a) 6—8 inget; 6—8 alsószoknyát; — c) 24 zsebkendőt; d) 3 fekete és 2 fehér kötenyt; e) 6 törülközőt; f) egy darab 3 méter hosszú abroszt; g) 6 asztalkendőt; h) 6 hálókát; i) 8 nadrágot; k) 12 pár harisnyát. 5. Ágynemükből szükséges: 1 matrác; 1 takaró; 2 vánkos és a mi szükséges hozzá, hogy kétszer-háromszor lehessen változtatni az ágynemüt. Kell, hogy minden ruha-, fehér- és ágynemü az elüljáróságtól adott intézeti számmal legyen el-látva. 6. Szükséges továbbá, hogy minden növendék el legyen látva 1 téli- és tavaszi felöltő és 1 nagykendővel; esernyő-, napernyő-, cipő- és keztyűvel; azután kellenek még evőszerek, 2 mély és 4 sekély tányér, (a tányérok távozás alkalmával nem adhatók vissza); pohár, mosdó-tál, korsó stb. 7. Téli és nyári ruhát az intézet

hajol a sötét mélységbe . . . óh! oh! rémülve meghátrál . . . nem bizony, hirtelen nekibátorodik. Fúj! (Bestiola belesett a tintába.) Szegény Bestiola, milyen feketé! Ki fogom menteni. Hogy siet már! Köszönöm, Istenem! De ime, mily feketé nyomot hagy maga után.

Topfennél olvastam, hogy egy diák leíratta nevét egy cserebogárral. Hátha Bestiolának lecke-órakat adnék az írásból! . . .

— Midőn Bestiolán már nem volt annyi tinta, hogy írni tudott volna, megmártottam a tintatartóban . . . és azután . . . ki mondhatná el az ezer gondot és figyelmet, melyet kifejtettem, hogy Bestiolát megtanítsam írni. Először egyenes irányban készítettem menni és meghuzta a betű egyenes vonalát.

Mennyi fáradság! Végre irt! Igen, Bestiola irt; leírta saját nevét egy papírlapra. Bestiola, nyolc betű, megvan! Ugy ragyogott előttem e szó, mint a napsugár. Bestiola leírta saját nevét s ez az én munkám volt! Mily boldog órákat fogunk mi együtt tölteni, ha szabad lesznek! Fájdalom azonban! Igaza van a költőnek:

»A legjobboknak legrosszabb sorsuk van e világon!«

Különbön nagyon szerette a tintát szegény Bestiola! A tanár váratlanul belépett, előkaptam hirtelen **Virgiliust** s írni kezdtem **Aeneis** második könyvét, miatt egészen megfeledkeztem Bestioláról. A tanár sokáig ott időzött mellettem. Mintha még most is hallanám rekedt, rikácsoló hangját:

készített a növendékeknek a legutányosabb áron. Minden pénzösszegekről lelkiismeretesen számol a főnöknő. 8. Az étkezés: reggel kávé, délelőtt 4, este 2 tál étel, uzsonna és pedig gyümölcs, míg tart. 9. A növendékek vasárnapokon lehet meglátogatni, délután fél 4-5-ig és évközben semmiféle ünnepekre haza nem bocsátatnak, kivéve a husvéti ünnepeket. 10. Mielőtt a növendékek az intézetből elvitetnének, három hónappal előbb ki kell azt jelenteni, a nélkül, hogy a növendékeknek tudokra adatnék. Ha a növendékek a vizsgálatok után a szünidőt az intézetben töltik, 40 főt fizetendő. Azon esetre, ha a növendékek előzetes bejelentés nélkül az idő előtt vétetnének ki az intézetből; vagy ha netán valamely ragályos betegség kitérőse miatt kénytelenek volnának évközben elbágygni az intézetet, a táp- és tandíjből semmi sem adatik vissza. A növeldeben van csinos kápolna, hol naponként szentmise, ünnep- és vasárnapokon szent beszéd és litánia tartatik. Az intézet tövében van tágas udvar és angolkert, holja lánykák kellemesen tölthetik szabad idejüket.

— **Alapi, az uszmester** bekötözött fejfel gerjeszt szánalomra a járó-kelőkét. Nem az angol-bur háboruban, nem is éjjeli csatározás közben szerezte most már vattával bepölyvözött fejeseit, saját portáján érte a hatalmas csapás, kinn a rózsaszegeti uszodában. Az ottani szolga feleségével nem a leggyengédebb módon bánt s bár nem mondott igazat, mégis betörött a feje.

— **Vakmerő lopás.** Tegnap virradóra Kovácsné Szőgyény Róza Budai-ut 15. sz. alatti házában kellemetlen látogató botorkált. A kert kerítésén át jutott az udvarra, a honnan a nyitott ajtókon minden ellentállás nélkül juthatott a hálószobákba. Először a szakácsnő szobájába nyitott be s miután a mélyen alvó nő részéről tiltakozó hang nem volt hallható, zsebvágta 1 koronát tartalmazó pénztárcáját és egy tizenhat korona értékű karikagyűrűjét. Innen Scheider Amáliát látogatta meg a másik szobában. A leányzó legszebb álmaikat aludta s bizonyára nem álmodta meg, hogy reggelre órájának, láncának, függőjének, gyűrűjének csak hült helyét találja. Pedig ilyen volt a szomorú valóság. Százhusz korona értékű ékszere tűnt el a boldogtalan éjszakán, melynek hőse a falon keresztül el is párolgott. A rendőrség szoros nyomozása során megállapított, hogy a tettes azonos a Korniss-féle betörés tettesével s a legnagyobb valószínűség szerint szoros összeköttetésben van Lakatos Györggyel, az egykori cigányvajdával, a ki már a rendőrség kezébe került. A vajda ugyanis vasárnap együtt töltötte az időt az ismeretlen idegennel a Horváth István-utcában levő Zsünger-féle korcsmában. Ha a mi közönségünk iparkodnék támogatására lenni a rendőrségnek, úgy eddig már kézre került volna a betörő, mert többen látták a héten városunkban, de a kézreadás terhükre esett volna.

— **Zsemmetszés.** Bruszt Miksa 15 éves kereskedősegéd, Alsókirálysor, 14. sz. alatti lakos nagyon belemélyedt kedden a főherceg vásárába s addig-addig nézte a »Magyar Király« előtti sűrűség, míg végre óráját láncostul együtt lekasztották a mellényéről. Az óra és lánc értéke 26 korona. A rendőrség nyomoz.

— **Lótenyésztési kerületek.** A földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy a lótenyésztés helyes irányítása végett, úgy, mint a szarvasmarhatenyésztésnél kerületeket állapít meg s a köztenyésztésben a helyi viszonyok mérlegelése után, csak a megállapított fajtabeli állatok lesznek tenyészthetők. Eme intézkedés célja az lenne, hogy míg egyrészt egyes vidékek a viszonyaiknak megfelelőbb fajtabeli állatokat tenyészthetnek, másrészt a bel- és külföldi lovakat vásárolni szándékozó közönség tájékozva lesz, hogy hol és minő állatokat szerezhet be. Ennek folytán a földmívelésügyi kormány felhívta a gazdasági egyesületeket a megyék lótenyészkerületeinek megállapítására, amit több egyesület már meg is kezdett.

— **A nyakon csipott cigány.** Köztudomású dolog, hogy a cigány akkor lop, ha rajta csipik, tényleg azonban csakis az utóbbi esetben nem lop. Így történt Lakatos Gyurival is. Tegnap délután 4 óra tájban Pálkás József csikvári-u. 3. szám alatti vendéglős cseréjé az üresen levő vendégszoba felől pénzcseréjét hallott, benézett s látta, hogy egy cigány a pénzesfiókot feszegeti. Lármát csapott s a cigány nem tudott rögtön menekülni s a fiókból volt 30 korona is épségben maradt. A cigány ijedtében 3 krajcárért pálinkát kért, noha miként a levétköztetésnél kitűnt, egy fityingje sem volt. Persze Lakatos Gyuri ez alkalommal nem vitte el az irháját szárazon, ugyancsak helyben hagyták alaposan. A szökés azonban mégis sikerült. Öltözködni kezdett, egyszer csak — félig öltözködve — hőna alá vágja a ruháját futásnak indul s még ma sem találta meg a rendőrség.

— **Hirdetmény.** Folyó 1901. évre az állami összes adók kivételével s a részletezési adókönyvekben tételeként előírva vannak. Mely körülmény az 1883. XLIV. t.-c. 36. §-ára tett figyelemztetés mellett azzal tétetik közé, hogy mindenki adóját záros határidő alatt adókönyvecskéjében 2 koronától 10 koronáig terjedhető bírság terhe mellett előírtni tartozik. Ezért felhívatik a város összes adózó közönsége, hogy mindenki adókönyvecskéjét az adók beírásának foganatosítása végett a városi számvétség hivatalos helyiségében f. évi augusztus hó 2-ik napjától 16-ik napjáig a délelőtti hivatalos órák alatt okvetlenül bemutassa, az új adózók pedig ugyanott adókönyvecskéjét szerezzék. Székesfejervárt, 1901. évi július hó 31-én. A városi hotóság.

— **Felakasztotta magát.** Mint gánthi levelezőnk írja, Herczeg János odavál 50 éves nős földmivész folyó hó 27-én reggel saját lakószobájában felakasztotta magát. Feleségével és két fiával örökös civódásban élt, mely különösen azóta volt napirenden, mióta a pusztáról az aratásról idő előtt hazament. Valószínű, hogy az ezen körülmény feletti elkeseredés vitte őt ezen lépésre. A mult nyáron már egy ízben kísérelt meg öngyilkosságot, akkor azonban a kötél elszakadt és élve maradt.

— **A gazda verejéke.** Az utolsó két hét alatt a világpiacra a buza ára quarterenkint, ami körülbelül három hektoliternek felel meg, három koronával emelkedtek. Ez emelkedés természetesen is, mert az őrési hőség, mi Amerikában uralkodott, megrontotta úgy a buza, valamint a tengeri termését. Emellett Európában sem javultak a kilátások, sőt jóformán mindenütt romlottak. A helyzet ma az, hogy Európának kétszer annyi buzára van szüksége, mint amennyit az Egyesült-Államok szállíthatnak, ilyen viszonyok közt csak természetes, ha az árak emelkednek. Illetőleg emelkednének, mert legalább minálunk nem igen van nyoma az ár javulásának. Hiába a szük termésről szóló hírek, hiába a világpiac árának tetemes emelkedése, a budapesti börze, azaz a magyar gabnapiac, mintha marasmusba esett volna. Az ok hangzik a tulsó oldalról — az, hogy a malmok nem vásárolnak, mert az őrési forgalom megszüntetésével elvitte, elsöpörte reményeiket. Lehet, de éppen ez mutatja azt, hogy az állami privilegiumok rendszere mit eredményezhet. A jogosulatlan őrési engedelmek nélkül a budapesti malmok elvesztették életképességüket. A börzére azonban még mindig döntő befolyást gyakorolnak, nyomják tehát az árat, melynek a dolgok természetes rendje szerint emelkedni kellene. Ilyen körülmények közt a budapesti gabnabörze, ahova a magyar termésnek úgy is csak csekély része jut, nem illetékes többé arra, hogy az árakat alakítsa. A sokáig élvezett privilegium eltörlése kiölte belőle a mesterségesen szított agilitást, most tenni sem nem bír, sem nem akar. Hanem azért holt sulyként terheli gazdasági életünket és teszi lehetőleg csekélylyé azt az árat, mit a gazda veritékes munkájáért a buza árán neki kimérni kegyesek. Ha a mi politikusaink komoly dolgokkal törőd-

nének, akkor már másként kellene lenni ennek a helyzetnek, mely mezőgazdaságunkat tényleg tönkre teszi.

— **Tűz.** Vészes harangkongás verte fel d. e. 10 órakor Rác-Almásán a rebbenő hőség csendjét. Miss János mihébe kigyulladt s egy perc alatt foggott a szomszédos Laxgang Károly pékmester felhalmozott nagy mennyiségű hasábfája. A hasábfák lángja emeletes házánál magasabban csapkodott egy szűk, alig megközelíthető udvaron szalma és fafedeles házak közé szorítva. Már a pékmester háza is tüzet foggott, mire a tüzoltók egy órai megfeszített munka után szerencsésen lokalizálták a kritikus helyen égő tüzet. Munkájuk annál nehezebb volt, mert főleg kezdetben réműletes volt a vízhiány, miután a nagy munkaidőben alig volt a faluban fogat.

— **Zálogházi kamatok.** Tegnap lépett életbe a zálogházakban a kereskedelmi miniszter által kiadott rendelet, mely szerint a zálogházak az elzálogosított tárgyak után a következőképen szedhetik a kamatokat: arany és ezüst neműek után az eddigi 24 százalék helyett 15 százalékot, értékpapírok után 10 százalékot, egyéb tárgyaknál az eddigi 36 százalék helyett 18 százalékot szedhetnek. Csak a szigorú ellenőrzés legyen meg!!

— **Kanyaró.** Nadap községben a gyermekek között a kanyaró járványszerűleg fellépett. A hatóság minden lehetőt elkövetett, hogy a pusztító betegség towaterjedését meggátolja.

— **Transvaali vicc.** Hogy most még javában dörög a puska Dél-Afrikában és folyk a drága embervér, a dolog nagyon is komoly oldala melől nem hiányzik a jóízű tréfa sem. Egy fiatal angol tiszt, ki vitézül harcol, ha néha meg is futamítják a burok, hogy az angol táborig meg sem áll, a háborúból jó tökéket akart magának kovácsolni. Haza irt hát nem répi is apjának, hogy az »őreget egy kicsit megpumpoljass. Kedves atyám! — írja — küldj kérlek körülbelül 50 font sterlinget. Az utolsó csatában elvesztettem egyik lábamat s most pénz nélkül fekszem a kórházban. És az atya pénz helyett csak e levelet küldte fiának: »Kedves fiám! Ez hát már a negyedik láb, melyet a csatában vesztettél. Pénzt sajnálatomra nem küldhetek, mert nálam is szűken van. Azért legjobb lesz, ha még megmaradt néhány láboddal odább alsz! Atyád.«

— **Bűnügyi főtárgyalások.** A székesfejvári kir. törvényszék-től augusztus hóban a következő bűnügyi főtárgyalások fognak tartatni: 13-án: Csögör János és Gergár József lopás büntette miatt.

— **Lakásváltozás.** Nikolsburger Sándor szoba-, cimfestő- és mázólo Lakatos-utca 5. sz. alatti lakását és műhelyét a Fatérre, özv. Császárné házába (a Ponty vendéglővel szemben) tette át.

A modern népnevelők.

Válasz P. B.-nek „Vallástani ferdeségek a népiskolákban” című közleményére.

Írta: Balogh Sándor.

Gomba módra szaporodnak azok a folyóiratok, a melyek a tanügyet és népnevelést akarják szolgálni, a melyek »Nemzeti közoktatás«, »Egyetemes paedagogia« stb. hangzatos jelzőkkel diszitve tulajdonképpen nem egyéb, mint a kath. egyház és iskolák hamis cégér alatti gyalázatos támadói.

Ma már nemcsak a »pénzen kintartott« uszágok támadják mindazt, a mi keresztény, vagy keresztény jellegű, s gyártják szájuk ize szerint az igazságot és akarják félre vezetni a közvéleményt úgy, mint nekik tetszik, hanem egyes folyóiratok is, a melyek nagy hangon a tanügyet hirdetik, de a célt feledve, a hol csak lehet, a kath. egyházat, s vele a kath. iskolát rugdalják. Ezt szeretnék kath. mivoltától megfosztani.

Szerintük mindenekelőtt a vallásoktatást kell a kath. iskolában megreformálni, mert a nélkül hiába való lenne fáradásuk. Egyes »szabad-

elvű paedagogusok szerint nem is való a vallás-
oktatás a népiskolába, mert azt a gyermek nem
érti meg, az a gyermek szellemének csak kinzá-
sára szolgál. Mint az imádság helyett imaszerü
fóhász, a vallásoktatás helyett is egy kaptafára
huzható erkölcsstan adassék elő a népiskolában,
mely a mai »fölvilágosodott« »előre haladott«
kornak leginkább megfelelné, s nem lenne anny
válaszfal ez egyes felekezetek között.

A napokban került a kezembem egy ilyen
füzet, címe: Egységes nemzeti közoktatás. Meg-
jelenik Szombathelyen. Már az első számában
»Vallástani terdeségek a népiskolában« című
közleményében (írta: Pálkás Béla) a vallásokta-
tással foglalkozik.

A közlemény címét tekintve azt gondolná
az ember, hogy az illető csupán általánosságban
szól e dologhoz. Nem! cikkében az egyes felté-
teleket meg sem említi, hanem e helyett egye-
nesen a kath. egyházra s ezzel együtt a kath.
iskolára támad s kimondja, hogy az egyház to-
vább így nem maradhat, ha csak azt nem akarja,
hogy »örök az butaságban« való sinylődést, céljá-
nak nem tekintí.

Az egész közlemény nem egyéb, mint gya-
lazatos támadás, minden okos beszéd nélkül pa-
pirra nyomva. — Minden sora gúny és elméleti
»ferdeség«. Ha a közlemény írója nem egy volt
kath tanító volna, úgyet sem vetnék rá, de
foglalkozunk vele már csak azért is, hogy lát-
hassuk, hova viszi az embert, akár egy taítót is
ez a nagy hangon hirdettet szabadelvűség, mely-
nek kárhuzatos gyümölcse: a vallástalanság.

Nézük tehát az ilyen ujjfajta, elbizakodott,
de magát »jó katolikus«-nak nevező bölcshaz-
afi, népnevelő ur elméleti »ferdeségeit.« Okosko-
dását így kezdi:

»Elzárkózni semmi elől sem lehet, de nem
is szabad, mert a világ rohamosan halad előre,
lépést kell tehát vele tartanunk. A ki makacs,
megrogzottság és a régiben való megmaradás-
hoz szívós ragaszkodással kinai fallal veszi ma-
gát körül, hogy minden újításról és természetes
haladástól megóvassa magát: az csak a népek
boldogulásának megromtója, a hátramaradásnak
elősegítője lehet.«

»Ma-holnap ezekhez fog tartozni az egyház
is, ha továbbra is féltékenyen fog ragaszkodni
ósi rendszeréhez, melyet a vallástanítás dolgá-
ban követ. Addig, míg az egyház rideg, nem
érthető, dogmatikus kérdésekre helyezi tanításá-
nak fösúlyát, addig egy lépéssel sem halad előre,
addig nem mondhatja, hogy a népek műveltsé-
gének előmozdításához valami csekélylyel is hozzá-
járult volna. Vagy talán az a fő, hogy a népet
a legnagyobb bölcsesség vegye körül, hogy örökös
butaságban sinylődjék és az önző spekulánsok
eszköze legyen?!...«

Igy jajdul fel cikkének bevezető részén a
vallástanítást annyira szívén viselő Pálkás Béla,
a volt kath. tanító. Hogy figyemzeteti az egyhá-
zat, miszerint hagyjon fel »ósi« rendszerével!

Szerinte elzárkózni semmi elől sem lehet,
nem is szabad. Tehát lehet valami rossz akár
társadalmi, vagy politikai életben, ha a divatos
kornak szüleménye, ha mindenkor ellenkezők is
Isten és az Anyaszentegyház törvényeivel, mivel
»a világ rohamosan halad« akkor és azért az

egyháznak sem szabad elzárkózni előle. Oh minő
okoskodás ez!

Az Egyház, a Jézus Krisztus által alapított
egyház is nyissa ki kapuit és a kornak, divatnak
megfelelőleg hamisítsa meg az égből eredt intéz-
ményét, hogy még egygyel szaporítsa a mai kor
mélto termékeit. Hisz nem elég még az a sok
»hamis«, a melylyel a közéletben találkozunk:
hamis bor, hamis tej, hamis vaj, hamis zsír, ha-
mis váltó meg Isten tudja mi még, hanem még
az Egyház is vetné el »ósi« rendszerét, mert
már ezt a népek műveltsége — akarom mon-
dani — romlottsága kívánja, hogy így ne a jó-
ban »elzárkózza«, hanem a világ sok »hamisával«
összhangban állva a civilizált romlottságnak elő-
segítője legyen.

»A ki makacs, megrogzott és a régiben való
megmaradásához kinai fallal veszi magát körül,
hogy minden divatos haladástól magát megóv-
hassa, az csak a népek boldogulásának megrom-
tója, a hátramaradásának elősegítője.«

Minő honfiai bölcsekedése ez emi modern
népnevelőnek! Óva is inti, figyelmezteti az Egy-
házat a korral való haladásra, mert ha ezt nem
teszi, maholnap a népek »megromtója« a hátra-
maradásnak »elősegítője« lesz. — Itt már aztán
a bölcsh paedagogus nem mondja meg, hogy hát
mit is tenne vagy tehetne az egyház, ha fölhagná
»ósi« rendszerével. Szerinte tehát eddig egy
lépésse sem járult az Egyház a népek műveltsé-
gének előmozdításához. Minő szegénységi bizo-
nyítvány ez, melyet az ember önmagáról állít
ki! Hát ki volt mindenkor a tudomány és mű-
vészet ápolója és feltartója?! Bizony-bizony csak
sajnálkozni lehet ily elméleti »ferdeségeken!« Az
egyház ezután is ragaszkodik a Krisztustól nyert
tanításához, mert ha ezt nem tenné, megszűnnék
Krisztus igaz egyháza lenni és ezt minden kath.
embernek kell tudnia.

Ezek után a tudós férfiú végig megy a ka-
tekizmuson mindenféle badarságokat hord össze.

Mindjárt kifogásolja az egyes kérdéseket,
melyeket a gyermekkel sehoggy se lehet megér-
tetni. Így pl. Mi az Isten? Az Isten három sze-
mélye: Atya, Fiu, Szentlélek és a szent Három-
ság titka. Elmondja gunynyal szatíráva, midőn
IV-ed éves tanítójelölt volt (én meg ugy tudom,
hogy nem is volt, mert megugrasztották a ké-
pezdeből) társai felszólítására megkérdezte a pá-
tertot, miként kell értelmezni: az Istenben három
személy van: Atya, Fiu, Szentlélek? Ó tisztelen-
dősége megmagyarázta úgy, hogy ő maga (t. i. a
hittanár) se értette. No lám, mennyi rossz akarat
és valótlanúság van ezen dicsekvésében is! Majd
végre így mondja: »Tessék ez: — t. i. a szent
Háromság titkát — egy gyermeknek feltálatni,
nem-e bolondul bele, mire ki tudja fundálni azt,
a mit az maga sem ért, a ki ilyet magyaráz.«
»A kik békóba verik a szabad gondolkozást és
a lelki erőket a meggyözni nem tudó dolgok rá-
eröltetésével, azok égbekiáltó bünt követhet el az
örök igazság ellen, a miért bocsánat sem e föl-
dön, sem az égben nem lesz! A vallástanításnak
semmi más célja nem lehet, minthogy minden
jó és nemes iránt felkeltse ez érzelmeiket. Az er-
kölcsei érzelmeiket a lélek tulajdonává kell tenni,
hogy azt a mi rossz, ne ismerje!«

(Folyt. köv.)

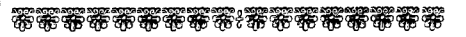
IRODALOM.

— Irodalmi pályázat. A sz. beszéd, írás
emelése érdekében buzdítva az elért siker által
a »Jó Pásztor« szerkesztősége három sz. beszéd
megírására hívja fel az érdeklődők figyelmét. I.
Szeptótelentől fogantott Szüz ünnepeére szent
beszéd, a mely az ünnep dogmájának érintésével
morális alapon a Szűziesség követésére buzdít.
Beküldési határidő október 15. jutalma 40 ko-
rona. II. Karácsony napjára. Kidolgozható tetszés
szerinti konvensiens théma. Határidő október 15.
jutalma 40 korona. III. Husvétvasárnapra. Tet-
szésszerinti théma kidolgozása az ünnepi szent
evangélium alapján. Határidő november 15. ju-
talma 40 korona. Pályázhat bárki. A sz. beszéd-
írás törvényeinek megfelelő dolgozatok vétetnek
figyelembe. Idézeteknél a forrás helye fölemlí-
tendő. Terjedelme 5-6 oldal nyomtatásban. A
sz. beszédek idegen kézzel leírva jelíges levélke
kíséretében a határidőre küldendők. A nyertes
és dicsérettel kitüntetett sz. beszédek közlésének
jogát fenntartja magának a szerkesztő. Műfordí-
tások is pályázatra bocsátatnak, de ezt ki kell
tüntetni a sz. beszéden. A be nem vált sz. be-
szédek a jelige megnevezésével bérmentve
kivánatra visszaküldetnek. Az eredmény a
határidő letelte után két héttel a »Jó Pásztor«
legközelebbi füzetében közöltetik.

Nikolsburger Sándor
szoba-, cimefestő és mázoló
Fatér, özv. Császárné háza
a (Ponty vendéglővel szemben.)

Elfogad:
Czim-, szoba-, templom-, oltár- és kép-
festést, valamint mindennemű mázoló- és
krétarajz-munkát
jutányos áron.

I. rendű
KOKSZOT
ajánlok jutányos áron bármely
állomásra.
WEISZ JÓZSEF
a tatai szénbányák képviselője.
SZÉKESFEJÉRVAR,
Lakatos-utca 2. szám alatt.

A magy. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

gőzcséplő-készleteit, szalmakazalozóit,

„MILLENNIUM“

legújabb szerkezeti

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekehőtoratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lőerejű gőzcséplő-
készleteit, Sack rendszerű, aczelöntesű ekafővel ellátott ekóit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Nyomatott Számmér Imre könyvnyomdai intézetében, Székesfejérvárott.